

Czechy

Przewodnik po rynku

PRZEWODNIK PO RYNKU
CZESKIM

© PAIH S.A.

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny.
Została opracowana na podstawie informacji uznanych za wiarygodne
i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.

PAIH S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania
zamieszczonych w niniejszej publikacji informacji oraz za możliwe
konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o te informacje.

Wydawca: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

ISBN 978-83-62132-77-5

Warszawa, październik 2018 r.

Spis treści

I.	Kraj	5
II.	Ustrój polityczny.	6
III.	Podstawowe informacje gospodarcze.	7
IV.	Główne sektory gospodarki	10
V.	Infrastruktura transportowa.	13
VI.	Formy prowadzenia działalności gospodarczej	16
VII.	Podatki	24
VIII.	Udział w wielostronnych organizacjach	28
IX.	Współpraca handlowa Czech z Polską	30
X.	Perspektywy rozwoju współpracy	35
XI.	Przydatne kontakty.	40

I. Kraj

Republika Czeska (RCz) leży w Europie Środkowej. Graniczy z Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowacką, Republiką Austrii oraz Republiką Federalną Niemiec.

Stolicą kraju jest Praga, którą oficjalnie zamieszkuje około 1.361 tys. osób.

Powierzchnia RCz wynosi 78.866 km² z czego 2 % to obszary wodne.

Republikę Czeską zamieszkuje 10,626 mln obywateli (dane z 31 marca 2018 r.). Spośród nich 90,4% stanowi narodowość czeską, 3,7% – morawską, 1,9% – słowacką, 0,5% – polską, 0,4% – niemiecką, 0,2% – wietnamską, 0,2% – ukraińską, 0,1% – romską, 0,1% – śląską, a 2,5% inne.

Klimat Republiki Czeskiej jest umiarkowany, kontynentalny ze średnią temperaturą roczną od 6,6°C do 9,7°C. Temperatury latem osiągają średnio +20,0°C, w zimie temperatura spada średnio do -2°C. Średnie opady roczne wynoszą od 490 do 690 mm.

Językiem urzędowym jest język czeski. W kontaktach handlowych wykorzystywany jest również j. słowacki, angielski oraz niemiecki.

Republika Czeska należy do tradycyjnych partnerów handlowych Polski. Historycznie zajmuje czołowe miejsca w wymianie handlowej. W ostatniej dekadzie RCz zajmowała kolejno 3. a następnie 2. miejsce pod względem eksportu z Polski oraz 7. miejsce pod względem importu towarów do Polski.

Dynamiczny rozwój współpracy gospodarczej sprzyja wzrostowi zainteresowania przedsiębiorców jednego kraju sytuacją gospodarczą oraz warunkami prowadzenia działalności gospodarczej w kraju drugim.

II. Ustrój polityczny

Republika Czeska jest republiką parlamentarną o ustroju demokratycznym. Władzę wykonawczą sprawuje Rząd oraz Prezydent wybierany w wyborach powszechnych na okres 5 lat. Najwyższą władzą ustawodawczą jest dwuizbowy Parlament. W niższej - Izbie Poselskiej zasiada 200 posłów, w wyższej - Senacie 81 senatorów. Administracyjnie Republika Czeska dzieli się na:

- 14 większych terenowych jednostek samorządowych tzw. „kraje” - odpowiednik polskich województw: (Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, kraj Vysočina, Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj, Zlínský kraj i miasto Praha)
- 6.253 mniejsze jednostki samorządowe tzw. „obce” (odpowiednik polskich gmin)
- do 2002 roku istniało 77 powiatów tzw. „okresy” – obecnie podział ten stosowany jest wyłącznie dla celów statystycznych oraz orientacyjno-terytorialnych przez urzędy policji, prokuratury i sądownictwa.

Kolejne największe miasta pod względem liczby mieszkańców to Brno (377 tys.), Ostrawa (294 tys.), Pilzno (170 tys.), Liberec (103 tys.), Ołomuniec (100 tys.), Czeskie Budziejowice (94 tys.), Uście nad Łabą (93 tys.), Hradec Kralove (93 tys.) i Pardubice (90 tys.).

©stock.adobe autor: Peteri

Obecnym prezydentem RCz jest Miloš Zeman a Premierem Andrej Babiš dane sierpień 2018 r.

III. Podstawowe informacje gospodarcze

Wątek historyczny

Terytorium dzisiejszej Republiki Czeskiej na początku minionego wieku było jedną z najbardziej rozwiniętych gospodarczo części Europy, w której koncentrował się przemysł monarchii austro-węgierskiej. Po powstaniu Czechosłowacji w 1918 r., w ciągu pierwszych 20 lat jej istnienia, gospodarka tego kraju należała do 10 najbardziej uprzemysłowionych gospodarek świata. Przemysł tekstylny, szklarski oraz obuwniczy znajdował się na najwyższym światowym poziomie. Dynamicznie rozwijał się także przemysł maszynowy, elektrotechniczny i energetyczny.

Po II wojnie światowej w wyniku zmian społecznych związanych z wprowadzeniem ustroju socjalistycznego, wszystkie przedsiębiorstwa zostały upaństwowione. Doszło również do masowej kolektywizacji rolnictwa i powstania państwowych spółdzielni rolnych.

Po upadku komunizmu w 1989 roku, Czechosłowacja rozpoczęła fazę powrotu do gospodarki rynkowej - przejście to nie było jednak bezbolesne i całej transformacji towarzyszył szereg problemów. Kraj, który podobnie jak Polska, w poprzednim okresie koncentrował się na rynkach wschodnich, w wyniku kryzysu tamtejszych gospodarek (głównie byłego ZSRR) stracił nagle najważniejsze rynki zbytu. W wyniku głębokich zmian gospodarczych i społecznych z końcem 1992 roku podjęto decyzję o podziale Czechosłowacji na dwa niezależne państwa – Republikę Czeską i Republikę Słowacką. Od 1 stycznia 1993 r. czeska gospodarka zaczęła więc działać samodzielnie i była zmuszona uporać się nie tylko ze zmianami na rynku europejskim, ale również z rozpadem jednolitego rynku czechosłowackiego.

Nowo utworzona Republika Czeska prowadziła rozpoczętą transformację gospodarczą - główną metodą czeskiej prywatyzacji była tzw. prywatyza-

cja kuponowa (mała i duża), w wyniku której spora część przedsiębiorstw państwowych została przetransformowana na spółki akcyjne. Należy tutaj dodać, że prywatyzacja kuponowa nie wytworzyła efektywnych relacji własnościowych, m.in. z uwagi na brak właściwych ram prawnych dla etycznego postępowania podczas jej przebiegu; stąd w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych kraj ogarnęła recesja gospodarcza. W celu pobudzenia gospodarki w kolejnych latach władze były zmuszone zaoferować zagranicznym inwestorom znaczne korzyści i zachęty inwestycyjne.

Czasy współczesne

Obecnie Republika Czeska jest jedną z najbardziej rozwiniętych gospodarek przemysłowych w Europie. Należy ona do krajów Europy o najwyższym udziale produkcji przemysłowej w PKB na poziomie 47,3% (dane 2015 r. Czeski Urząd Statystyczny). Czeski przemysł skupia się głównie na sektorze samochodowym, elektromaszynowym, elektrotechnicznym, metalurgicznym oraz chemicznym. Najniższy udział w PKB oraz mniejsze znaczenie w gospodarce ma natomiast przemysł lekki oraz sektor rolny.

Znacznie wyższa od średniej UE dynamika wzrostu gospodarczego w latach 2005–2016 przyczyniła się do wzmocnienia międzynarodowej pozycji gospodarczej Republiki Czeskiej. Czeski PKB „per capita” (według paritetu siły nabywczej) od 2006 roku utrzymywał się na poziomie nieco powyżej 80% średniej UE-28 a według najnowszych danych w 2016 r. PKB przekroczył 88% średniej UE.

Podstawowe informacje makroekonomiczne za lata 2010 - 2017.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wskaźniki								
PKB (w mld euro)	153,2	155,9	156,9	158,5	166,8	177,7	184,5	195,5
PKB na 1 mieszkańca (euro/mieszkańca)	14 569	14 860	14 939	15 077	15 850	16 857	17 470	18 459
PKB dynamika w %	2,3	1,8	-0,8	-0,5	2,7	5,3	2,6	4,4
Inflacja w %	2,3	2,4	2,4	1,4	0,1	0,1	2,0	2,4
Dług publiczny w % PKB	33,9	37,2	41,1	41,1	38,6	36,4	33,7	32,1
Deficyt budżetowy w % PKB	-4,4	-2,7	-3,9	-1,2	-1,9	-0,6	0,7	1,6
Bezrobocie w %	7,3	6,7	7,0	7,0	6,1	5,0	4,0	3,2
Eksport (w mld euro)	90,2	99,3	105,4	107,7	121,9	126,5	127,0	134,5
Import (w mld euro)	90,8	98,9	102,9	103,5	116,3	121,5	120,7	128,9
Bilans (w mld euro)	-0,6	0,4	2,5	4,2	5,6	5	6,3	5,6

(źródło: Urząd statystyczny RCZ – Český statistický úřad, Bank Narodowy RCZ – Česká národní banka)

Pozycja Republiki Czeskiej w popularnych rankingach

Business doing – 30/190

Korupcja – 42/180

Wolność gospodarcza – 24/180

Innowacyjność – 24/127

Ilość uczelni wyższych w RCz

- publiczne – 26
- prywatne – 36
- państwowe – 2
- zagraniczne – 18

System walutowy w RCz:

Walutą obowiązującą na terytorium RCz jest korona czeska (CZK) dzieląca się na 100 halerzy (h). W obiegu znajdują się jednak tylko monety o nominałach: 1, 2, 5, 10, 20 i 50 CZK oraz banknoty o nominałach: 100, 200, 500, 1000, 2000 oraz 5000 CZK.

©stock.adobe autor: Yingko

Korona czeska charakteryzuje się długookresową stabilnością do USD/EUR/PLN.

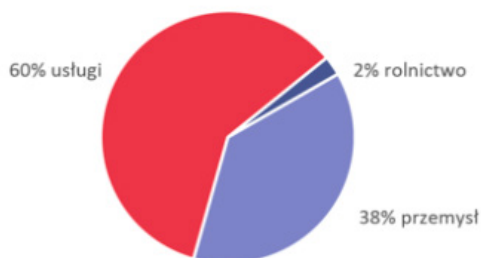

IV. Główne sektory gospodarki

Czeska gospodarka znajduje się obecnie w doskonałej formie. Po spowolnieniu wzrostu w 2016 roku w związku ze spadkiem wpływu z funduszy Unii Europejskiej gospodarka ponownie w 2017 roku urosła w siłę. Wyniki w pierwszej połowie 2017 roku po korekcie sezonowej wzrosły w stosunku międzyrocznym o 3,8 % (w drugim kwartale aż o 4,7 %), w sprzyjającym środowisku gospodarczym, odzwierciedlającym optymistyczny nastrój zarówno konsumentów, jak i firm.

Przemysł pełni bardzo ważną rolę w czeskiej gospodarce, jego tendencja wzrostowa i potencjał mają kluczowe znaczenie dla wyników gospodarczych. W pierwszej połowie 2017 roku zanotowano wzrost do ponad pięć procent, ale miesięczne wyniki były znacznie niestabilne, od ponad dziesięcioprocentowego wzrostu w stosunku międzyrocznym w styczniu i marcu, do spadku o 1,8 % w kwietniu. Spadek już się nie powtórzył, ale oznaczało to, że przez całe półrocze wzrost produkcji wyniósł średnio 5,3%. W 2016 roku przemysł czeski odnotowywał wzrost już trzeci rok z rzędu, ale jego dynamika spadła do 3,5 %.

Podstawowa charakterystyka i struktura gospodarki czeskiej

(Tabela - Źródło: Raport, analizy branżowa firmy Kompas dla PAIH 2017r.)

- mała, otwarta gospodarka zorientowana na eksport

- głównym partnerem handlowym są Niemcy
- zrównoważony bilans handlowy z niewielką nadwyżką eksportu
- stabilna inflacja i waluta
- niska stopa bezrobocia
- silne stosunki handlowe i własne z UE

W podziale przemysłu wytwórczego zgodnie z technologicznymi wymaganiami produkcji, najważniejszym sektorem w RCz jest MEDIUM HIGH-TECH (należy tutaj np. przemysł motoryzacyjny). Jego udział w przychodach dla przemysłu jako całości wynosi około 54%.

Sektor MEDIUM LOW-TECH (np. branża wyrobów gumowych i plastikowych, przemysł hutniczy) ma około 23% udziału.

Sektor LOW-TECH (np. przemysł spożywczy) to około 13% udziału. Udział sektora HIGH-TECH (np. produkcja komputerów lub samolotów) od wielu lat ustabilizował się poniżej 10%. W dłuższej perspektywie rośnie udział przemysłu MEDIUM HIGH-TECH kosztem MEDIUM LOW-TECH i LOW-TECH.

Wzrost przemysłu w wybranych państwach UE w latach 2016-2017 (wskaźniki produkcji przemysłowej, wzrost w stosunku międzyrocznym w proc.)

Państwo	2016	1-6/2017
Niemcy	1,2	2,0
Czechy	3,5	5,3
Polska	2,8	5,8
Słowacja	4,8	4,7
Austria	2,2	3,1
Francja	0,5	1,0
Wielka Brytania	1,1	0,7

(Tabela - Źródło: Eurostat)

Perspektywicznymi sektorami gospodarki z punktu widzenia polskich przedsiębiorców mogą być tradycyjne sektory:

PRZEMYSŁ MASZYNOWY – INŻYNIERIA MECHANICZNA z bogatą historią stanowi jeden z filarów przemysłu czeskiego. Według danych Ministerstwa Przemysłu i Handlu RCz opublikowanych w 2017 r. inżynieria mechaniczna jest trzecią co do wielkości branżą produkcji przemysłowej w Republice Czeskiej pod względem łącznej sprzedaży. W eksporcie towarów produkty inżynierii mechanicznej są źródłem największej

szej wartości dodanej. Ogólna inżynieria mechaniczna (produkcja maszyn i urządzeń) zatrudnia prawie 115 tys. wysoko wykwalifikowanych specjalistów, którzy są najbardziej wartościowym składnikiem tej branży. Dlatego w ramach czeskiego przemysłu, ogólna inżynieria mechaniczna jest jednym z najważniejszych pracodawców. Baza produkcyjna, która jest tu gwarancją ciągłego doskonalenia i poszerzania portfolio produktów, składa się z ponad 6700 firm produkujących różne produkty z zakresu inżynierii mechanicznej – turbiny, sprzęt transportowy, maszyny rolnicze i spożywcze, urządzenia klimatyzacyjne, maszyny budowlane i obrabiarki. Tradycyjnie już, inżynieria mechaniczna jest również główną branżą eksportową, 80 do 90 procent produkcji jest przeznaczoną na eksport, przy czym doskonale konkuruje na rynkach zagranicznych. Dzięki zaletom komparatywnym, które oferuje RCz, jak np. wykwalifikowana siła robocza, sektor inżynierii mechanicznej przyciągnął znaczących inwestorów zagranicznych, takich jak Siemens, Doosan, Mazak, Bosch, ABB, Ingersoll Rand i wielu innych.

PRZEMYSŁ ELEKTROTECHNICZNY, podobnie jak maszynowy zawdzięcza swój udany rozwój przede wszystkim długiej tradycji, wszechstronnym umiejętnościom i kwalifikacjom osób pracujących w tej branży.

Firmy z siedzibą w RCz działają we wszystkich możliwych branżach, przy czym zajmują się nie tylko działalnością produkcyjną, ale również badawczo-rozwojową. Cały przemysł elektrotechniczny i elektroniczny tworzy ponad 13 procent produkcji przemysłowej i jest drugim co do wielkości sektorem przemysłowym z ponad 150 tys. pracowników (źródło Ministerstwo Przemysłu i Handlu, 2016 r.).

Wśród produktów końcowych można znaleźć specjalistyczne urządzenia z dziedziny:

- optoelektroniki
- półprzewodników
- specjalnej elektroniki użytkowej
- magazynowania energii
- robotyki

PRZEMYSŁ MEBLARSKI w RCz również może pochwalić się długoletnią tradycją. Centrum i najwięksi producenci znajdują się głównie na Morawach. Światowy poziom reprezentują producenci mebli giętych. W ostatnich latach odnotowano wzrost produkcji mebli kuchennych oraz mebli pojedynczych (indywidualnych, uzupełniających).

V. Infrastruktura transportowa

Republika Czeska ma dobrze rozwiniętą sieć komunikacji naziemnej i kolejowej. W jej skład wchodzi autostrady i drogi niższych klas (I, II i III klasy). Całkowita długość sieci drogowej wynosi ok. 55,7 tys. kilometrów. Z tej liczby około 1 210 km stanowią autostrady (źródło Dyrekcja czeskich dróg krajowych).

Przejazdy autostradami są płatne.

Transport drogowy

Od 2010 r. na wszystkie pojazdy mechaniczne o dopuszczalnej masie od 3,5 t do 12 t oraz pojazdów przekraczających 12 t nałożono opłatę drogową zwaną „MYTO”. Myto płaci się za przejazd autostradami oraz odcinkami dróg klasy I oznaczonymi żółtą tabliczką z literką „M”.

W celu zapłaty MYTA, każdy pojazd należy wyposażyć w nieprzenośne urządzenie rejestrujące „Premid”. Urządzenie można nabyć w jednym z ok. 300 punktów dystrybucyjnych (z reguły na stacjach benzynowych). Opłata za wypożyczenie urządzenia wynosi 1.550 CZK i podlega zwrotowi po wykorzystaniu w miejscu jego nabycia lub na innej stacji obsługi (np. na stacji benzynowej przy wyjeździe z Czech). Urządzenie należy doładować kwotą co najmniej 500 CZK i utrzymywać aktywne podczas jazdy - dodatni stan konta. Urządzenie umieszcza się za przednią szybą pojazdu tak, aby nie przesłaniały go wycieraczki.

Opłata za przejechanie płatnego odcinka zostanie pobrana automatycznie po przejechaniu pod bramą kontrolną poboru opłaty. Stawka opłaty drogowej zależy od klasy drogi, długości odcinka, liczby osi i klasy emisji pojazdu.

(Mapa dróg objętych opłatą MYTO – źródło www.myto.cz)

Uwaga:

W RCz obowiązuje zakaz ruchu samochodów ciężarowych powyżej 7,5 t oraz pojazdów powyżej 3,5 t z przyczepą po autostradach oraz drogach I kategorii:

- w niedzielę i święta – przez cały rok w godz. od 13:00 do 22:00
- w okresie letnim od 1 lipca do 31 sierpnia - w piątki od godz. 17:00 do 21:00 oraz soboty od godz. 7:00 do 13:00.

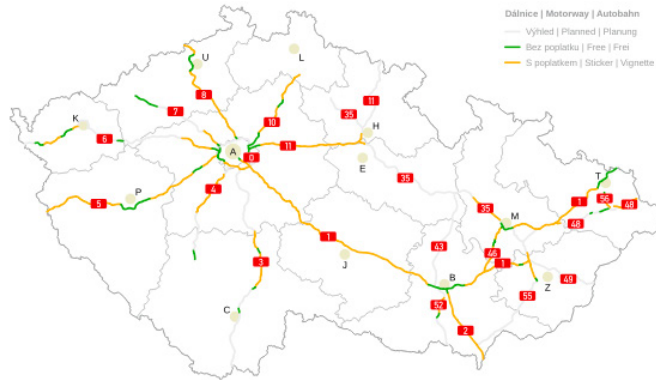
Więcej informacji na temat wyjątków od ww. zakazu (dotyczących m.in. przewozu zwierząt żywych czy towarów „szybkopsujących” się) oraz poruszania się po autostradach i drogach szybkiego ruchu znajduje się na stronie internetowej www.ceskedalnice.cz.

Dla pojazdów osobowych i pojazdów do 3,5 t poruszających się po autostradach obowiązuje wykupienie i naklejenie winiety na przedniej szybie pojazdu.

Ceny winiet na 2018 r. są następujące:

- roczna - 1.500 CZK (ważna od 1 grudnia 2017 r. do 31 stycznia 2019 r.)
- miesięczna - 440 CZK
- 10 dniowa - 310 CZK

Wykaz płatnych odcinków dróg na terenie Republiki Czeskiej – związany z obowiązkiem posiadania winiety:

(Mapa dróg, na których obowiązuje posiadanie winiety – źródło www.ceskedalnice.cz)

Transport kolejowy

Infrastruktura kolejowa w Republice Czeskiej należy do najgęstszych w krajach Unii Europejskiej (122 kilometry na tysiąc kilometrów kwadratowych powierzchni kraju). Ogółem sieć kolejowa liczy 9,566 tys. km, z czego ponad 3,1 tys. km jest zelektryfikowanych (źródło Ministerstwo transportu RCz).

Transport lotniczy

W Republice Czeskiej znajdują się 4 lotniska międzynarodowe:

- Praga (ok. 14,5 mln)
- Brno (ok. 471 tys.)
- Ostrawa (ok. 325 tys.)
- Karłowe Wary (ok. 21,5 tys.)

- dane 2017 r.

Przydatne numery telefoniczne:

Europejski Numer Alarmowy	112
Informacja kolejowa (České dráhy)	+420 221 111 122
Informacja autobusowa (krajowa)	idos.cz
Informacja lotnicza (ČSA)	+420 239 007 007

VI. Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Prowadzenie działalności gospodarczej w Republice Czeskiej regulują trzy podstawowe przepisy prawne:

- ustawa Nr 455/1991 o działalności gospodarczej (Zákon o živnostenském podnikání)
- ustawa Nr 89/2012, Kodeks cywilny (Občanský zákoník),
- ustawa Nr 90/2012 o korporacjach handlowych (Zákon o obchodních společnostech a družstvech)

Dwie ostatnie regulacje weszły w życie z dniem 1 stycznia 2014 roku, znosząc równocześnie ustawę Nr 513/1991 Kodeks handlowy.

Rekodyfikacja prawa czeskiego, w tym głównie uchylenie Kodeksu handlowego, wywołała potrzebę regulacji przepisów w zakresie rejestracji osób prawnych i fizycznych oraz prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby zagraniczne na rynku czeskim. W związku z powyższym od 1 stycznia 2014 roku obowiązują dwie nowe ustawy:

- ustawa Nr 304/2013 o publicznych rejestrach osób prawnych i fizycznych (Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob)
- ustawa Nr 91/2012 o międzynarodowym prawie prywatnym (Zákon o mezinárodním právu soukromém).

Przedsiębiorca może prowadzić działalność gospodarczą na terytorium Republiki Czeskiej jedynie pod warunkiem, że na daną działalność uzyskał uprawnienie lub zezwolenie od odpowiednich czeskich urzędów, wg przepisów prawa czeskiego. Działalność gospodarcza bez odpowiedniego uprawnienia lub zezwolenia jest traktowana jako działalność nielegalna, podlegająca karze na podstawie Kodeksu karnego.

Każdy przedsiębiorca przed rozpoczęciem działalności gospodarczej musi zatem uzyskać odpowiednie uprawnienie do jej wykonywania na terytorium Republiki Czeskiej, bez względu na to czy jest to osoba krajowa czy zagraniczna.

Od osób fizycznych wymagane jest zgłoszenie i wpis do ewidencji działalności gospodarczej oraz spełnienie ogólnych warunków określonych w w/w ustawie Nr 455/1991. Od osób prawnych dodatkowo wymagana jest rejestracja w jednym z rejestrów publicznych.

Podstawowy podział działalności gospodarczej

Osoby fizyczne – „samozatrudnienie“

W ustawie Nr 455/1991 wyodrębnione są dwa rodzaje działalności gospodarczej:

- **zgłaszane** (živnosti ohlašovací), których prawo do wykonywania powstaje na podstawie zgłoszenia i wpisu do ewidencji działalności gospodarczej oraz
- **koncesjonowane** (koncesované živnosti), gdzie prawo do wykonywania powstaje dopiero po udzieleniu koncesji (załącznik Nr 3 do ustawy Nr 455/1991).

Działalności zgłaszane ustawa dzieli na:

- **wolne** (živnost volná; załącznik Nr 4 do ustawy Nr 455/1991), do wykonywania których należy spełnić tylko warunki ogólne;
- **rzemieślnicze** (živnosti řemeslné; załącznik Nr 1 do ustawy Nr 455/1991), w przypadku których wymagane są specjalne uprawnienia zawodowe, uzyskiwane przeważnie w wyniku nauki i praktyki w danym lub pokrewnym kierunku;
- **wiązane** (živnosti vázané; załącznik Nr 2 do ustawy Nr 455/1991), do wykonywania których wymagane są specjalne uprawnienia zawodowe, świadectwa lub podobne dokumenty, wydawane przedsiębiorcy przez pełnomocny organ na podstawie odrębnych przepisów.

Ustawa o działalności gospodarczej stanowi normę publicznoprawną, regulującą podstawowe warunki tej działalności. Nie obejmuje żadnych

postanowień regulujących praktyczne wykonywanie poszczególnych czynności. Przedsiębiorca musi zatem przestrzegać również wszystkich postanowień wynikających z przepisów szczegółowych, normujących daną działalność.

Warunki dopuszczenia do wykonywania działalności gospodarczej na terenie RCz

Warunkami są:

- ukończenie 18. roku życia,
- zdolność do czynności prawnych,
- niekaralność potwierdzona wypisem z rejestru karnego

Osoba ubiegająca się o uzyskanie uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej w RCz musi też przedłożyć zaświadczenie, że nie posiada zaległości podatkowych (o ile już prowadzi lub prowadziła na terytorium RCz działalność gospodarczą), nie zalega z opłatami na ubezpieczenie zdrowotne i socjalne oraz składkami na fundusz zatrudnienia.

W celu wykonywania działalności gospodarczych rzemieślniczych, wiązanych oraz koncesjonowanych należy spełnić, poza warunkami ogólnymi, również warunki szczegółowe. Należą do nich uprawnienia zawodowe lub inne warunki wyszczególnione w załącznikach do ustawy (załącznik Nr 5 ustawy Nr 455/1991) lub w przepisach odrębnych. Jeżeli osoba fizyczna ubiegająca się o uprawnienie do działalności gospodarczej nie spełnia tych warunków, ma prawo do ustanowienia swego przedstawiciela zawodowego (gwaranta), który takie warunki spełnia i może to udokumentować.

Uprawnienie do wykonywania działalności gospodarczej może być realizowane na całym terytorium RCz, lecz nie można go przenosić na inne osoby. Zaświadczeniem o posiadaniu uprawnień do wykonywania działalności gospodarczej jest wypis z Rejestru Działalności Gospodarczej (výpis ze Živnostenského rejstříku).

Zgłoszenie do ewidencji

Zgłoszenie do ewidencji można złożyć osobiście w Urzędzie ds. Działalności Gospodarczej (Živnostenský úřad), w tzw. Centralnym Punkcie Rejestracyjnym (Centrální registrační místo - CRM) lub wysłać pocztą,

ewentualnie e-mailem z podpisem elektronicznym. Można też dokonać zgłoszenia osobiście w jednym z punktów kontaktowych czeskiej administracji publicznej - tzw. Czech POINT.

Urząd ds. Działalności Gospodarczej (Živnostenský úřad) jest zobowiązany do dokonania wpisu do rejestru i wydania wyciągu do 5 dni od dnia zgłoszenia. W przypadku, gdy zgłoszenie jest niekompletne, Urząd ds. Działalności Gospodarczej ma obowiązek do 5 dni wezwać przedsiębiorcę w celu usunięcia nieprawidłowości. Okres na usunięcie nieprawidłowości wynosi 15 dni (w przypadku koncesji 30 dni). Jeżeli nieprawidłowości zostaną usunięte w terminie, urząd dokona rejestracji, w przeciwnym przypadku wyda decyzję o odrzuceniu wniosku.

Dokumenty wymagane do rejestracji działalności gospodarczej

Przy rejestracji **działalności gospodarczej** należy przedłożyć:

- wypełnione zgłoszenie rejestracyjne (jednotný registrační formulář), za pośrednictwem, którego można jednocześnie dokonać rejestracji podatkowej, rejestracji do obowiązkowych ubezpieczeń oraz rejestracji w Urzędzie Pracy. Formularz można uzyskać w którymkolwiek urzędzie CRM lub na stronie internetowej Ministerstwa Przemysłu i Handlu RCz (<http://www.mpo.cz> – Jednotný registrační formulář);
- zaświadczenie stwierdzające tytuł własności lub prawo do użytkowania obiektów lub lokali, w których wykonywana będzie działalność gospodarcza, o ile nie jest to miejsce zamieszkania wnioskodawcy;
- jeżeli osoba zagraniczna zamierza prowadzić działalność za pośrednictwem swej jednostki organizacyjnej (oddział, zakład) - dokument stwierdzający istnienie przedsiębiorstwa poza granicami RCz;
- zaświadczenie o wniesieniu opłaty administracyjnej (1.000 CZK przy pierwszej rejestracji, 500 CZK przy rejestracji następnych działalności);

Oprócz warunków ogólnych, dokumentów i zaświadczeń koniecznych w przypadku rejestracji wolnej działalności gospodarczej, **przy rejestracji rzemieślniczej, związanej i koncesjonowanej** działalności gospodarczej należy udokumentować spełnienie warunków szczegółowych (załączniki Nr 1, 2 i 3 do ustawy Nr 455/1991) oraz dodatkowo:

- w przypadku wyznaczenia przedstawiciela zawodowego (gwaranta) na rynku czeskim – dołączyć zaświadczenie o jego niekaralności oraz dokumenty poświadczające posiadanie kwalifikacji niezbędnych do realizacji działalności w danym kierunku oraz
- notarialne oświadczenie przedstawiciela zawodowego (gwaranta), że wyraża zgodę na pełnienie tej funkcji. Przedstawiciel zawodowy może podpisać takie oświadczenie bezpośrednio w urzędzie rejestracyjnym.

Osoby prawne

Od 2014 r. w RCz obowiązuje nowa ustawa Nr 90/2012 o spółkach handlowych i spółdzielniach (Zákon o obchodních společnostech a družstvech), zwana również ustawą o korporacjach handlowych.

Ustawa o korporacjach handlowych (dalej UKH) obejmuje tę część przepisów dawnego kodeksu handlowego, które ściśle dotyczą spółek kapitałowych, osobowych i spółdzielni. Pozostałe regulacje związane ze stosunkami umownymi przedsiębiorców, konkurencją gospodarczą i rejestrem handlowym zawarte są w nowym Kodeksie cywilnym Nr 89/2012 oraz ustawie o rejestrach publicznych Nr 304/2013.

UKH zalicza do korporacji handlowych spółki handlowe i spółdzielnie. Spółkami handlowymi w rozumieniu ustawy są:

- **spółki osobowe**
 - spółki jawne (veřejná obchodní společnost – v.o.s.)
 - spółki komandytowe (komanditní společnost – k.s.)
- **spółki kapitałowe**
 - spółki - sp. z o.o. (společnost s ručením omezeným – s.r.o.)
 - spółki akcyjne - S.A. (akciová společnost – a.s.)
- **europiejskie stowarzyszenia i związki gospodarcze**

Różnice w/w spółek w trybie powstania, działania i zniknięcia:

Spółka jawna (v.o.s.):

- osoba fizyczna
- minimalnie 2 wspólnicy
- odpowiedzialność do pełnej wysokości majątku obu partnerów

- umowa o spółce, która definiuje stosunki finansowe partnerów tj. wkład, podział zysku lub dzielenie majątku w razie ukończenia działalności
- bez zapotrzebowania na kapitał początkowy

Spółka komandytowa (k.s.):

- specyficzna forma v.o.s. z elementami osoby prawnej (kombinuje obie formy)
- minimalnie 2 wspólnicy
- komandysta – obowiązkowy wkład do spółki w wysokości min. 5 tys. CZK
- „komplementář” – bez wkładu ale odpowiedzialność do pełnej wysokości własnego majątku
- umowa o spółce, która definiuje stosunki finansowe partnerów tj. wkład, podział zysku lub dzielenie majątku w razie ukończenia działalności

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (s.r.o.):

- osoba prawna
- od 1 do do kilku partnerów
- wkład minimalny 1 CZK
- umowa założycielska
- akt notarialny
- wpis do rejestru handlowego
- odpowiedzialność do pełnej wysokości majątku firmy
- najbardziej rozpowszechniona działalność w RCz

Spółka akcyjna (A.S.)

- osoba prawna
- wkład minimalny 2 mln CZK
- umowa założycielska
- powoływany zarząd spółki
- brak odpowiedzialności
- akt notarialny
- wpis do rejestru handlowego
- majątek w formie akcji

Przy zakładaniu spółki istnieje konieczność posiadania specjalnego konta bankowego, co oznacza, że przed zarejestrowaniem spółki należy

wnieść kapitał zakładowy na konto spółki, bez względu na jego wysokość.

Umowa spółki lub karta założycielska (w przypadku jednego wspólnika) musi mieć formę aktu notarialnego. **Notariusz, który sporządził akty założycielskie, ma prawo dokonać bezpośredniego wpisu spółki do Rejestru Handlowego.** Oznacza to możliwość pominięcia Sądu Rejestrowego przy rejestracji spółek.

Umowa założycielska (statut) powinna również określać kworum niezbędne do podejmowania uchwał na walnym zgromadzeniu, gdyż przestał obowiązywać przepis, który w przypadku sp. z o.o. ustanawiał kworum na 50%, a w przypadku S.A. na 30%.

Rejestr handlowy

Zgodnie ustawą Nr 304/2013 o rejestrach publicznych osób prawnych i fizycznych (Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob), do Rejestru handlowego (RH) zapisywane są korporacje handlowe (spółki prawa handlowego oraz spółdzielnie).

Obowiązek zapisu do RH mają również zagraniczne osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na terytorium RCz za wyjątkiem osób fizycznych z krajów EOG (a więc z UE, Norwegii, Islandii lub Liechtensteinu) i Szwajcarii.

Wszystkie osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą na rynku czeskim, mają obowiązek rejestracji w RH w przypadku, gdy ich przychody (bez podatku VAT) za kolejne 2 lata obrachunkowe przekraczają kwotę 120 mln CZK (ok. 4,4 mln EUR). Pozostałe osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na rynku czeskim mogą się zarejestrować w RH wg uznania.

Osoby fizyczne z miejscem zamieszkania lub podmioty z osobowością prawną z siedzibą poza terytorium RCz mogą na terytorium RCz prowadzić działalność gospodarczą na tych samych warunkach i w tym samym zakresie jak obywatele RCz, o ile odrębne ustawy normujące działalność gospodarczą nie stanowią inaczej.

Zgodnie z czeskim kodeksem cywilnym, podmioty z osobowością prawną założone zgodnie z prawem innego państwa i mające siedzibę poza

granicami RCz, w celu prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium RCz, może przenieść swoją siedzibę do tego kraju lub powołać w tym kraju swoją jednostkę organizacyjną. Przy zapisie do czeskiego rejestru handlowego, podmioty te są zobowiązane do określenia formy prawnej jaką przyjmą do prowadzenia działalności gospodarczej w Republice Czeskiej.

Wewnętrzne uregulowania prawne zagranicznych podmiotów z osobowością prawną, jak również odpowiedzialność wspólników lub członków zarządu, za zobowiązania finansowe spółki reguluje prawo czeskie (z dniem nabycia mocy prawnej przeniesienia siedziby lub powołania jednostki organizacyjnej w tym kraju).

Zgodnie z czeską ustawą o międzynarodowym prawie prywatnym, podmioty z innego kraju posiadające osobowość prawną lub fizyczną mają w zakresie praw majątkowych takie same prawa i obowiązki jak obywatele tego kraju oraz czeskie podmioty z osobowością prawną.

Wypisy z rejestru spółek oraz oddziałów podmiotów z innego kraju, zarejestrowanych w czeskim Rejestrze Handlowym, można bezpłatnie pozyskiwać w formie elektronicznej ze stron internetowych czeskiego Ministerstwa Sprawiedliwości: www.justice.cz. Wypisy elektroniczne mają charakter informacyjny i nie mogą być stosowane jako zaświadczenia czy dowody, np. w postępowaniu sądowym. W celu pozyskania poświadczanego dokumentu należy zwrócić się do Sądu Rejestrowego bezpośrednio lub za pośrednictwem punktów kontaktowych administracji czeskiej „Czech POINT”.

VII. Podatki

W RCz podobnie jak w Polsce obowiązują normy i ustawy dot. płacenia podatków. Na terenie RCz obowiązują:

- podatek dochodowy
- podatek od wartości dodanej VAT
- podatek akcyzowy
- pozostałe podatki (podatek od nieruchomości, podatek od nabycia nieruchomości, podatek drogowy oraz podatki ekologiczne)

Podatek VAT - podatek pośredni obciążający konsumentów - od 1 maja 2004 r., tj. od wejścia RCz do Unii Europejskiej, podatek ten reguluje ustawa Nr 235/2004 o podatku od wartości dodanej (Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty), zwana dalej „ustawą o VAT”.

Podatnicy

Osobą podlegającą opodatkowaniu jest osoba prawna i fizyczna, która prowadzi działalność gospodarczą (wyjątki określa § 5a ustawy o VAT) oraz podmioty z osobowością prawną, które nie zostały założone w celu prowadzenia działalności gospodarczej, ale działalność taką prowadzi.

Płatnikiem podatku VAT staje się podmiot podlegający podatkowi VAT z siedzibą na terenie RCz, którego obroty w okresie kolejnych 12 miesięcy kalendarzowych przekroczyły kwotę 1.000.000 CZK (39215 EUR). Osoba taka staje się płatnikiem VAT od pierwszego dnia kolejnego miesiąca, następującego po miesiącu, w którym przekroczyła określony wyżej obrót.

podmiot podlegający opodatkowaniu VAT zobowiązany jest złożyć wniosek o rejestrację do podatku VAT do 15 dni po zakończeniu miesiąca, w którym przekroczył określony wyżej obrót.

Stawki podatku VAT

Od 1.1.2015 obowiązują w RCz 3 stawki podatku VAT

- 1) 21% - podstawowa
- 2) 15% - pierwsza obniżona
- 3) 10% - druga obniżona

Konkretne usługi i produkty podlegające pierwszej i drugiej obniżonej stawce podatku VAT są opisane w art. 47 i 48 ustawy Nr 235/2004.

Okresy podatkowe

Zgodnie z ustawą o VAT okresem podatkowym jest miesiąc kalendarzowy. Podatnik może podjąć decyzję, że w danym roku kalendarzowym jego okresem podatkowym będzie kwartał kalendarzowy, jeżeli:

- obroty podatnika za poprzedni rok obrotowy nie przekroczyły 10.000.000 CZK (392 157 EUR)
- nie jest nierzetelnym podatnikiem,
- zmianę okresu podatkowego zgłosi urzędowi skarbowemu do końca stycznia danego roku

Zmiany okresu podatkowego na kwartalny nie można dokonać w roku, w którym nastąpiła rejestracja podatnika do podatku VAT oraz w roku kolejnym. W wyjątkowych okolicznościach, na wniosek podatnika, złożony najpóźniej do końca października w roku, w którym podatnik był zarejestrowany, organ podatkowy może zdecydować o zmianie okresu podatkowego od następnego roku kalendarzowego.

Deklaracja podatkowa

Podatnik ma obowiązek złożenia deklaracji podatkowej w ciągu 25 dni od zakończenia okresu podatkowego. Podatek należy zapłacić w terminie określonym dla złożenia deklaracji podatkowej. Zgodnie z ustawą o VAT deklaracje składane są w formie elektronicznej.

Zwrot nadpłaty podatku

Jeżeli w wyniku nadmiernego odliczenia powstanie podlegająca zwrotowi nadpłata, jest ona zwracana podatnikowi bez konieczności składania wniosku w ciągu 30 dni od wymierzenia nadmiernego odliczenia.

Wyrejestrowanie podmiotu podatkowego

Zgodnie z ustawą o VAT podatnik podatku VAT, który ma siedzibę w RCz, może wnioskować o wyrejestrowanie z rejestru podatników podatku VAT, jeżeli upłynął rok od rejestracji i w okresie kolejnych 12 miesięcy kalendarzowych jego obrót nie przekroczył wartości 1.000.000 CZK (39215 EUR) lub gdy zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej.

Rejestracja do VAT podmiotów z innego kraju

Przedsiębiorcy sprzedający swoje towary lub świadczący usługi w Republice Czeskiej, którzy nie posiadają siedziby oraz miejsca prowadzenia działalności w RCz, mają zgodnie z art. 6c) ust. 2) czeskiej ustawy Nr 235/2004 o podatku VAT obowiązek zarejestrowania się jako płatnicy podatku VAT w Republice Czeskiej bez względu na to, czy są płatnikami podatku VAT w Polsce (z wyjątkiem transakcji, w przypadku których zgłoszenie podatku ciąży na osobie, która jest odbiorcą czynności podlegających opodatkowaniu, lub z wyjątkiem czynności, w przypadku których zostanie wykorzystana procedura małego punktu kompleksowej usługi).

By tego dokonać, należy do 15 dni od czynności podlegającej opodatkowaniu wypełnić elektroniczny formularz zgłoszeniowy rejestracji podatku VAT.

Po wypełnieniu formularza zostanie wygenerowane potwierdzenie, które należy doręczyć pocztą tradycyjną do 5 dni od jego wygenerowania na adres Urzędu Skarbowego.

Wraz z potwierdzeniem, na adres urzędu jw. należy przesłać następujące dokumenty:

- zaświadczenie o rejestracji podmiotu jako płatnika VAT w Polsce. Jeżeli firma nie posiada numeru NIP, potwierdzenie o figurowaniu w ewidencji podatkowej polskiego urzędu skarbowego,
- zaświadczenie o nabyciu prawa do wykonywania danej czynności,
- odpis z krajowego rejestru sądowego.

Wszystkie ww. dokumenty powinny mieć formę poświadczonych kopii oraz powinny być przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego na język czeski.

Do czeskiego Urzędu Skarbowego należy również przesłać wyciąg z rachunku bankowego (lub podobny dokument umożliwiający potwierdzenie posiadania konta w banku polskiego podmiotu – dokument nie musi być tłumaczony na język czeski). Urząd Skarbowy wymaga również przesłania kopii rachunku wystawionego za sprzedany towar lub świadczoną usługę.

Zwrot podatku VAT podmiotom z innego kraju

Osoby uprawnione do zwrotu podatku VAT zapłaconego w cenie nabywanych towarów lub usług w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej składają wniosek wyłącznie w formie elektronicznej w państwie członkowskim swej siedziby, za pośrednictwem portalu elektronicznego, utworzonego przez to państwo członkowskie. Szczegółowe informacje dostępne są na portalu Ministerstwa Finansów RP <http://www.mf.gov.pl>

VIII. Udział w wielostronnych organizacjach

Republika Czeska jest członkiem następujących organizacji międzynarodowych:

- o charakterze politycznym:
 - Organizacja Narodów Zjednoczonych (1945)
 - NATO (1999)
 - Grupa Wyszehradzka (nieformalna organizacja)
 - Inicjatywa Środkowoeuropejska
- o charakterze gospodarczym:
 - Unia Europejska (2004)
 - Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD, 1995)
 - Światowa Organizacja Handlu (WTO, 1995)
 - Międzynarodowy Fundusz Walutowy (1993)
 - Bank Światowy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (1993)
 - Układ z Schengen (2007)

Republika Czeska to mała otwarta gospodarka, silnie uzależniona od współpracy i stosunków handlowych z zagranicą. Uzależnienie to daje wysoki stopień otwartości, która pod względem udziału eksportu towarów i usług w całkowitej produkcji osiągnęła w 2016 r. blisko 36 %. W porównaniu z rokiem 2004, kiedy RCz została członkiem UE i zaczęła korzystać z jednolitego rynku wewnętrznego i wspólnej polityki handlowej, stopień otwartości wzrósł o ponad 10 p. p. (źródło – Raport, analizy branżowe firmy Kompas dla PAIH 2017 r.)

Handel zagraniczny w 2017 r. czerpał z dynamicznego wzrostu w Europie i korzystnego popytu zagranicznego, i po raz kolejny zapewnił znaczny wzrost gospodarki krajowej jako całości. Czeski eksport stymulowała także korzystna sytuacja utrzymująca się na europejskich rynkach motoryzacyjnych oraz zamówienia zagraniczne, wynikające z bardzo

dobrej oceny obecnej sytuacji i wynikającego z niej dużego optymizmu w oczekiwaniu na dalsze przyspieszenie aktywności gospodarczej. (Źródło: MPO – Ministerstwo Przemysłu i Handlu).

Struktura terytorialna handlu zagranicznego RCz z wybranymi krajami w okresie styczeń – grudzień 2017 r. Dane szczegółowe na dzień 30.4.2018 r.

	OBRÓT			EKSPORT			IMPORT		
	1-12/2016	1-12/2017	indeks	1-12/2016	1-12/2017	indeks	1-12/2016	1-12/2017	indeks
	mil. CZK	mil. CZK	17/16	mil. CZK	mil. CZK	17/16	mil. CZK	mil. CZK	17/16
Niemcy	2 210 800	2 356 092	106,6	1 286 718	1 380 899	107,3	924 083	975 192	105,5
Polska	518 023	548 640	105,9	229 138	256 373	111,9	288 885	292 268	101,2
Chiny	478 789	531 292	111,0	46 874	56 233	120,0	431 915	475 059	110,0
Słowacja	508 992	508 264	99,9	331 354	325 199	98,1	177 638	183 065	103,1
Francja	316 174	333 889	105,6	205 572	215 019	104,6	110 601	118 869	107,5
Włochy	320 193	331 301	103,5	169 628	172 075	101,4	150 565	159 226	105,8
Wielka Brytania	301 405	305 583	101,4	208 167	207 117	99,5	93 239	98 465	105,6
Austria	269 816	295 633	109,6	168 445	185 513	110,1	101 371	110 120	108,6
Holandia	213 126	226 093	106,1	113 723	123 271	108,4	99 404	102 822	103,4
Węgry	195 395	212 861	108,9	114 009	122 294	107,3	81 386	90 567	111,3
Rosja	159 096	197 095	123,9	75 210	82 246	109,4	83 887	114 849	136,9
Hiszpania	176 277	192 034	108,9	111 714	121 655	108,9	64 563	70 379	109,0
Stany Zjednoczone	167 074	180 860	108,3	86 461	87 728	101,5	80 613	93 132	115,5
Belgia	152 166	156 212	102,7	92 871	96 454	103,9	59 295	59 758	100,8
Rumunia	96 429	109 903	114,0	51 141	58 778	114,9	45 289	51 125	112,9
Korea	96 514	109 714	113,7	10 778	10 644	98,8	85 736	99 070	115,6
Szwecja	86 612	96 386	111,3	59 515	66 448	111,7	27 097	29 937	110,5
Szwajcaria	91 204	95 895	105,1	57 270	59 269	103,5	33 935	36 627	107,9
Turcja	88 520	89 527	101,1	53 351	53 165	99,7	35 169	36 362	103,4
Japonia	83 439	85 225	102,1	22 761	18 097	79,5	60 678	67 128	110,6

(Tabela – Źródło: Ministerstwo Przemysłu i Handlu RCz - Departament zarządzania strategią eksportową i usługami).

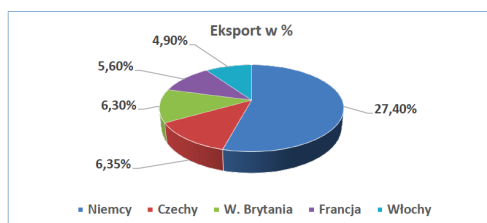
IX. Współpraca handlowa RCz z Polską

Republika Czeska od wielu lat należy do najważniejszych partnerów gospodarczych Polski. W latach ubiegłych kraj ten zajmował 3. pozycję pod względem udziału w polskim eksporcie oraz 6. lub 7. w imporcie. **Obecnie RCz wyprzedziła W. Brytanię i stała się 2. największym partnerem handlowym Polski w eksporcie** z udziałem 6,35% oraz 7. w imporcie z udziałem 3,60%.

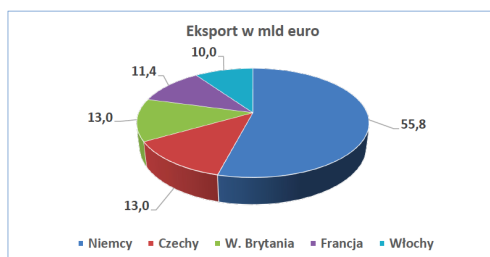
Udział wymiany handlowej pomiędzy RCz a Polską

Eksport

W 2017 r. eksport Polski wyniósł ogółem 203,7 mld euro (wzrost o 10,2 % do 2016 r.) z czego ponad 13 mld euro (6,35 %) przypało na Czechi.

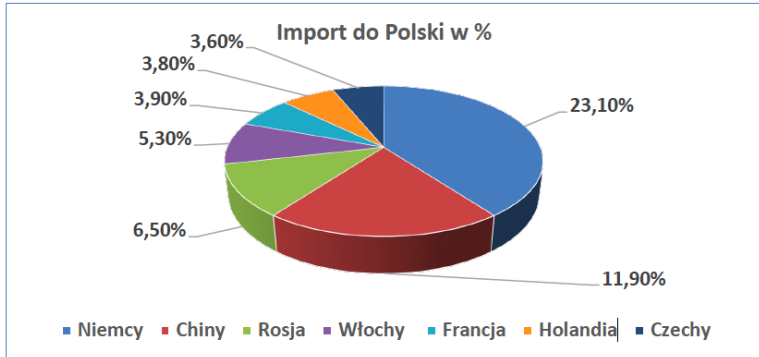
(graf.: 5 najważniejszych rynków eksportowych w 2017 r. ; źródło: GUS)

(graf.: 5 najważniejszych rynków eksportowych w 2017 r. ; źródło: GUS)

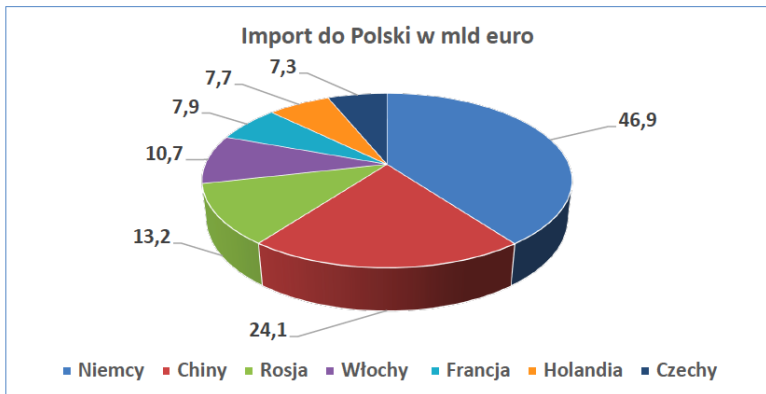
Import

Lista dostawców towarów do Polski od dłuższego czasu nie ulega zmianie. Czechy zajmują 7. miejsce, zaraz po Niemczech, Chinach, Rosji, Włoszech, Francji i Holandii, wyprzedzając USA.

(graf.: 7 najważniejszych importerów w 2017 r. ; źródło: GUS)

W 2017 r. import do Polski wyniósł ogółem 203,3 mld euro (wzrost o 12,3% do 2016r.) z czego ponad 7,3 mld euro (3,6%) przypadło na Czechy.

(graf.: 7 najważniejszych importerów w 2017 r. ; źródło: GUS)

Wymiana handlowa Polska – RCz

Bilans - 10 najważniejszych pozycji import/eksport

SITC	Nazwa	udział w %			
		eksport do Polski		import z Polski	
		2017	2016	2017	2016
0	żywność i żywe zwierzęta	5,4	6,8	10,2	10,9
1	napoje i tytoń	0,8	0,9	1,8	1,7
2	surowce niejadalne - bez paliw	4,1	4,1	2,5	2
3	paliwa mineralne, oleje, smary	3,7	2,6	5,7	6,6
4	oleje i tłuszcze roślinne i zwierzęce	1,2	2	0,7	1,9
5	produkty chemiczne	11,1	10,2	9,4	9,8
6	produkty sortowane wg rodzaju materiału	21,8	23	26,3	25,5
7	maszyny i sprzęt transportowy	40,8	40	28,8	28,3
8	produkty przemysłowe	10,9	10,3	14,3	13,1
9	bez specyfikacji	0,2	0,1	0,3	0,2
Razem		100	100	100	100

(tabela.: SITC1 - 9 najważniejszych pozycji wymiany gospodarczej w 2017 r. ; źródło: CzechTrade)

Bilans wymiany handlowej pomiędzy Polską a RCz jest bardzo wyrównany. Łącznie 73,5% eksportu z RCz do Polski i 69,4% importu z Polski do RCz w 2017 r. przebiegało pomiędzy grupami towarowymi 6, 7 i 8 – to jest:

- maszyny i sprzęt transportowy
- produkty sortowane wg rodzaju materiału
- produkty przemysłowe

Również wymiana handlowa produktami chemicznymi nie zaburza zbytnio bilansu, czego nie można powiedzieć o wymianie w grupie 0 – to jest o żywności i zwierzętach żywych. Eksport żywności z Polski do RCz znacznie przewyższa import żywności do Polski.

Import z Czech do Polski

Dominującymi pozycjami importu do Polski są pojazdy drogowe. Poza tworzywami sztucznymi w formie pierwotnej, wszystkie 10 TOP artykułów importowanych należy do grupy 6-8 SITC 1.

Co więcej, wszystkie 10 pozycji TOP SITC 2 (tabela poniżej) stanowiły w 2017 r. prawie 60% całkowitego importu do Polski, co odzwierciedla stosunkowo dużą koncentrację na przemysł maszynowy i produkcję sprzętu transportowego.

SITC	Nazwa	2017		2016	
		udział w %	pozycja	udział w %	pozycja
78	pojazdy drogowe	17,14	1	16,29	1
77	sprzęt elektryczny, urządzenia i przyrządy	6,75	2	6,76	2
67	stal i żelazo	6,54	3	6,5	3
89	produkty różne	5,59	4	5,2	4
69	produkty metalowe	4,91	5	4,64	5
75	urządzenia do automatyzacji i przetwarzania danych	4,47	6	4,21	8
76	sprzęt telekom. do rejestracji i odtwarzania dźwięku	4,26	7	4,39	7
74	maszyny i urządzenia, ogólnie stosowane w przemyśle	4,2	8	4,55	6
57	tworzywa sztuczne w formie pierwotnej	2,96	9	2,73	10
64	artykuły z papieru i tektury oraz papier i tektura	2,89	10	3,08	9
Razem - top 10 import z Czech do Polski		59,71		58,35	

(tabela.: TOP SITC2 - 10 najważniejszych pozycji importu z Czech do Polski w 2017 r. ; źródło: CzechTrade)

Eksport z Polski do Czech

SITC	Nazwa	2017		2016	
		udział w %	pozycja	udział w %	pozycja
78	pojazdy drogowe	11,01	1	10,21	1
67	stal i żelazo	6,76	2	5,5	7
82	meble i części	6,75	3	5,79	4
68	metale nieżelazne	6,46	4	5,96	2
77	sprzęt elektryczny, urządzenia i przyrządy	5,56	5	5,68	5
71	urządzenia i maszyny do produkcji energii	5,19	6	5,58	6
89	produkty różne	4,77	7	4,81	8
69	produkty metalowe	4,29	8	5,83	3
32	węgiel, koks, brykiety	3,37	9	(2,49)	(22)
01	mięso i produkty mięsne	2,88	10	2,66	10
33	ropa i produkty ropopochodne	(1,77)	(16)	3,64	9
Razem - top 10 eksport z Polski do Czech		57,04		55,66	

(tabela.: TOP SITC3 - 10 najważniejszych pozycji eksportu z Polski do Czech w 2017 r. ; źródło: CzechTrade)

Tabela TOP SITC 3 (powyżej) przedstawia 10 najważniejszych pozycji w polskim eksporcie do Republiki Czeskiej. Eksport z Polski w wybranych w tabeli pozycji wzrósł w 2017 r. do 57%. Podobnie jak w imporcie z Czech do Polski pojawiają się identyczne pozycje. Warto zwrócić uwagę na ugruntowaną pozycję Grupy 01 (mięso i produkty mięsne) oraz stale rosnący udział Grupy 82 (meble i ich części).

Inwestycje

Polskie inwestycje zagraniczne w Czechach kształtują się na poziomie 1,9 mld EUR co oznacza, że 6,9% wszystkich polskich inwestycji zagranicznych skierowanych jest do Czech.

Z kolei Czesi zainwestowali w Polsce 0,5 mld EUR co wynosi 0,3% wszelkich czeskich inwestycji zagranicznych. (źródło: dane za rok 2016 - PKO BP)

X. Perspektywy rozwoju współpracy

Uwzględniając tradycyjne i aktualne stosunki handlowe między Polską a Republiką Czeską, praktycznie nie ma sektora, w którym nie ma kontaktów biznesowych. W zasadzie wszystkie sektory należy uznać za perspektywiczne co do kontynuacji i pogłębiania form współpracy.

Najistotniejsze będą nadal branże obejmujące przemysł meblarski, energetyczny, petrochemiczny, produkcję pojazdów drogowych i kolejowych, sprzętu do restrukturyzacji hut i kopalń, klimatyzacji, pomp, sprzętu elektrycznego, maszyn rolniczych, ale również nowe sektory takie jak moda, kosmetyki, IT oraz szeroko rozumiane usługi.

Położenie geograficzne Polski i Republiki Czeskiej, bliskość gospodarek narodowych i zaawansowana współpraca ma znacznie szerszy zakres niż zwykła wymiana towarów. Zainteresowanie polskich firm rynkiem czeskim wspiera działania dążące ku otwieraniu nowych spółek w Czechach, ale również do przejęcia działających już firm. W latach 2011–2018 odnotowano wzrost ilości firm kontrolowanych polskim kapitałem o 2353. (źródło: dane CRIF).

Bariery przy wejściu na rynek

Czeski rynek jest rynkiem w znacznej mierze konserwatywnym. Czesi niechętnie podchodzą do zmian a każda zmiana poprzedzona jest dłuższym okresem rozmów, testów i innych działań mających na celu weryfikację potencjalnego partnera i współpracy.

Jest to cecha utrudniająca wejście na rynek, ale z drugiej strony pomaga w budowaniu solidnych i trwałych więzi handlowych. Należy podkreślić, że trudno na rynku zaistnieć, ale po wejściu i nawiązaniu współpracy z czeskim partnerem lub klientem relacja ta jest z reguły długoterminowa.

Główne bariery przy próbie wejścia na rynek czeski, są związane z różnicami w mentalności i nieznajomością języka:

- niezajomość języka – w kontaktach z korporacjami nie ma problemu z porozumieniem się w języku angielskim, ale porozumienie się z małymi lub średnimi przedsiębiorcami wymaga wsparcia osób posługujących się językiem czeskim
- niezajomość mentalności – różnicę między czeskim a polskim podejściem do spraw handlowych można określić słowem – znacząca. Czesi lubią uporządkowany, unormowany (tzw. austro-węgierski) system, gdzie wszystko podlega standardom i gdzie wcześniej ustalone zasady czy warunki nie powinny ulegać zmianie. Polskie podejście, zdecydowanie bardziej otwarte i podatne na zmiany, wzbudza u Czechów mieszane uczucia.

Zachęty inwestycyjne

System zachęt inwestycyjnych reguluje Ustawa nr 72/2000 O zachętach inwestycyjnych (Zákon o investičních pobídkách)

Nowelizacja ustawy nr 72/2000 w sprawie zachęt inwestycyjnych znajduje się obecnie w procesie legislacyjnym.

W RCz system zachęt należy do kompetencji agencji państwowej CzechInvest.

CzechInvest

- jest jedyną organizacją w RCz, w której inwestor z zagranicy może zarejestrować wniosek dot. zachęt inwestycyjnych
- świadczy nieodpłatnie usługi dla inwestorów
- projekty inwestycyjne w latach 1998–2017 - 1.127 inwestycji - 864 mld CZK świadczeń - 189 tys. nowych miejsc pracy

Wspierane sektory

<u>Przemysł działalność produkcyjna</u>	<u>Wprowadzenie nowej lub rozszerzenie działającej produkcji</u>
<u>Centra technologiczne</u>	<u>Budowa lub rozbudowa centrum poświęconego badaniom, rozwojowi i innowacjom technicznie zaawansowanych produktów, technologii i procesów produkcyjnych do zastosowania w produkcji</u>
<u>Centra usług dla biznesu (BSS)</u>	<u>Uruchomienie lub rozszerzenie działania + Centra usług wspólnych (zintegrowanych) + Centra tworzenia oprogramowania (software) + Centra napraw technologii High-Tech + Centra informatyczne /przetwarzania danych + Centra wsparcia klientów (call centra)</u>

(Tabela - Źródło - CzechInvest 2018 r.)

Wartość wsparcia finansowego

<u>Duży przedsiębiorca</u> 25% KKI	<u>Średni przedsiębiorca</u> 35% KKI	<u>Mały przedsiębiorca</u> 45% KKI	<u>Praga</u> 0% KKI

KKI = Kwalifikowane Koszty inwestora

AKTYWA DŁUGOTERMINOWE
W postaci nowych maszyn, konstrukcji,
gruntów, przy czym nowe maszyny
muszą stanowić co najmniej połowę
kosztów kwalifikowalnych.

lub

KOSZTY WYNAGRODZENIA BRUTTO
Dla pracowników na nowo utworzonych
stanowiskach na okres 2 lat

(Źródło - CzechInvest 2018 r.)

Formy zachęt inwestycyjnych

Zwolnienie z podatku dochodowego na 10 lat

Wsparcie finansowe na nowe miejsce pracy do wysokości 300 tys. Kč

Wsparcie finansowe na szkolenia i rekwalifikację do wysokości 50% kosztów

Wsparcie finansowe na zakup aktywów długoterminowych do wysokości 10% KKI (wyłącznie dla inwestycji strategicznych)

Inwestycje Strategiczne

Inwestycja strategiczna	Min. ilość nowych miejsc pracy	Min. wartość inwestycji (mil. CZK)
Przemysł – działalność produkcyjna	500	500 (min. połowa na park maszynowy)
Centra technologiczne	100	200 (min. połowa na park maszynowy)

(Źródło – CzechInvest 2018 r.)

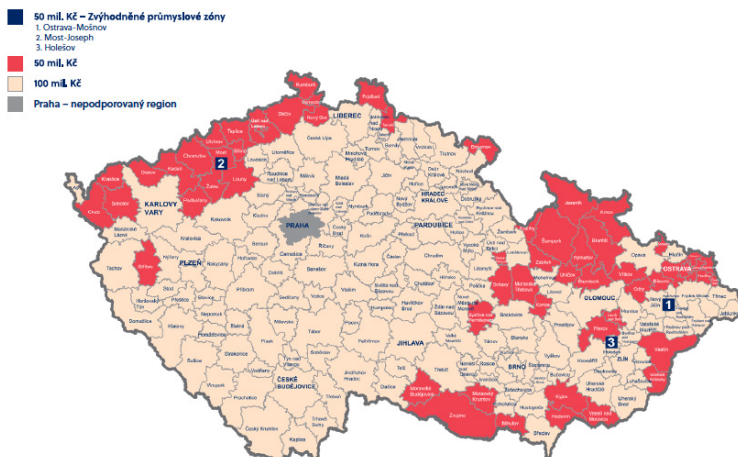
Preferowane strefy przemysłowe

10/2018

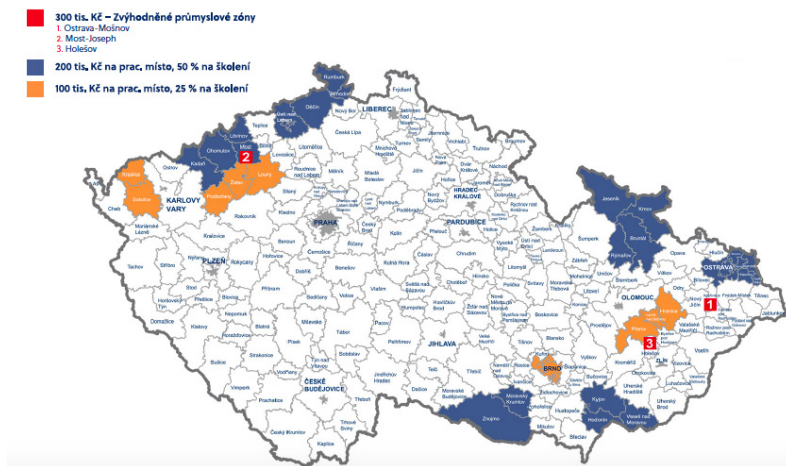
(Źródło – CzechInvest 2018 r.)

Minimalna inwestycja według regionu

(Źródło – CzechInvest 2018 r.)

Zachęty do zatrudniania, zmiany profesji i szkoleń według regionu – od 1.1. – 30.6.2018 r.

(Źródło – CzechInvest 2018 r.)

XI. Przydatne kontakty

Polska Agencja Inwestycji i Handlu, odštěpný závod

Klimentská 1216/46 (City Center), Praha 1, Republika Czeska

Marcin Warchoł – Kierownik Biura w Pradze

marcin.warchol@paih.gov.pl

Kamila Misiorowska – Ekspert

kamila.misiorowska@paih.gov.pl

Ambasada Polska w Pradze

Valdštejnská 8, 118 01 Praha 1, Republika Czeska

praga.amb.sekretariat@msz.gov.pl

www.praga.msz.gov.pl

Konsulat Generalny RP w Ostrawie

Blahoslavova 4, 701 00 Ostrava, Republika Czeska

ostrava.kg.sekretariat@msz.gov.pl

<https://ostrava.msz.gov.pl>

Klub Polskiego Biznesu w Republice Czeskiej

Náměstí IP Pavlova 1789/5, 120 00 Praha 2, Republika Czeska

sekretariat@polskykapital.cz

Czesko-Polska Izba Handlowa

Janáčkova 10, 702 00 Ostrava, Republika Czeska

sekretariat@opolsku.cz

 PAIH Expo
I Forum Wsparcia
Polskiego Biznesu za Granicą

 Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR